

SỐ 1672

LONG THỌ BỒ-TÁT VỊ THIÊN
ĐÀ CA VƯƠNG THUYẾT
PHÁP YẾU KỆ

Hán dịch: Đời Lưu Tống, Tam Tạng Cầu-na-bạt-ma

*Vua Thiên-đà-ca phải nên biết
Sanh tử khổ não nhiều tội lỗi
Thấy đều bị vô minh ngăn che
Ta muốn vì vua khởi lợi ích
Ví như chạm vẽ làm tượng Phật
Người trí thấy tượng phải cung kính
Ta nương Như Lai với chánh pháp
Đại vương cũng nên tín thọ sâu
Vua tuy trước đã nghe lời Phật
Nay nếu nghe thọ thêm phân biệt
Giống như ao sen hương sắc đẹp
Trăng vàng chiếu xuống càng rực rỡ
Phật dạy sáu niệm phải tu tập
Đó là Tam Bảo, Thí, Giới, Thiên
Hành mười điều thiện tịnh ba nghiệp
Lìa rượu, phóng dật và tà mạng
Quán thân, tài sản, mau suy hoại
Phải tạo phước thí, giúp kẻ nghèo
Thí thật bền chắc không gì bằng*

Cũng là người thân cận bậc nhất
 Siêng tu tịnh giới trừ lỗi nhơ
 Cũng chẳng mong cầu được các hữu
 Thí như đại địa sinh muôn vật
 Giới cũng như thế sanh các thiện
 Tu nhân, nhu hòa bỏ sân hận
 Phật nói hạnh này thật vô thượng
 Như thế tinh tấn và Thiền, Trí
 Đủ sáu hạnh ấy vượt tử sinh
 Nếu thường ở nhà hiếu cha mẹ
 Đây gọi là phước điền thù thắng
 Hiện đời lưu hành danh xưng tốt
 Vị lai phước báo lại vô cùng
 Giết, trộm, dâm dối, thêm say rượu
 Giường chạm, cao rộng và hương xông
 Ca hát, xướng kỹ, ăn phi thời
 Các ác như thế phải xa lìa
 Nếu lúc tuổi trẻ tu giới này
 Thọ vui cõi trời, đạt Niết-bàn
 Bỏ xẻn, ganh, tham dục, dua nịnh
 Đối trá, điên đảo cùng biếng nhác
 Các pháp ác bất thiện như thế
 Đại vương phải quán, mau xả bỏ
 Đẹp đẽ, giàu sang và năm dục
 Nên biết nguy mục như bọt nước
 Chớ cậy pháp không bền như thế
 Kiêu căng, phóng túng, sanh các khổ
 Muốn lớn điều lành, chúng cam lộ
 Cần phải xa lìa như tránh độc
 Nếu thường nỗ lực bỏ sân, mạn
 Ví như mây tan trăng thu tỏ
 Giống như Chỉ-man với Nan-đà
 Hoặc như Ta-ma, các Hiền Thánh
 Phật dạy có ba loại lời nói
 Nói vào ý, chơn thật, giả dối
 Vào ý như hoa, thật như mật
 Giả dối hèn xấu như phấn dơ
 Nên tu tập hai lời nói trước

Phải mau trừ bỏ nói không thật
 Từ sáng vào sáng, bốn loại pháp
 Vua nên phân biệt tư duy kỹ
 Hai loại vào sáng cần tu tập
 Nếu đến ngu tối phải mau bỏ
 Quả Am-bà-la, bốn cách biến
 Người khó phân biệt cũng như thế
 Nên dùng trí tuệ quán sát sâu
 Nếu thật hiền thiện nên thân cận
 Đủ thấy nữ nhân thật đoan nghiêm
 Phải nghĩ mẹ, chị, con gái mình
 Nếu khởi tâm tham dục nhiễm ái
 Phải liền tu tập quán bất tịnh
 Là tâm phóng túng nên ngăn chặn
 Như giữ thân mạng và tài sản
 Tâm dục nếu khởi nên kinh sợ
 Như sợ đao kiếm và thú dữ
 Dục không lợi ích như oán độc
 Đây chính là lời Mâu-ni dạy
 Sanh tử luân hồi hơn lao ngục
 Nên phải siêng tu cầu giải thoát
 Sáu nhập phóng túng đuổi theo trần
 Cần phải thâu giữ chớ buông lung
 Nếu luôn thâu các căn như thế
 Hơn cả dũng tướng thắng giặc thù
 Thân này bất tịnh chín nơi chảy
 Không có cạn kiệt như sông biển
 Da mỏng đây che tợ như sạch
 Như anh lạc giả dùng trang sức
 Những người có trí nên phân biệt
 Biết kia hư dối bèn xả bỏ
 Như người ghẻ lở gần lửa nóng
 Mới tuy dễ chịu, sau thêm khổ
 Tưởng tham dục cũng lại như thế
 Trước tuy hoan lạc, sau âu lo
 Thấy thật tướng thân đều bất tịnh
 Thì liền quán nơi không, vô ngã
 Nếu hay tu tập pháp quán này

Trong các lợi ích, thật vô thượng
 Tuy có sắc tộc và kiến thức
 Nếu không Giới, Trí như cầm thú
 Dù chốn xấu hèn, ít hiểu biết
 Thường tu Giới, Trí, gọi Thắng sĩ
 Tám pháp lợi, suy... không thể tránh
 Nếu đoạn trừ thật không ai bằng
 Các bậc Sa-môn, Bà-la-môn
 Cha mẹ, vợ con và quyến thuộc
 Chớ vì ý họ, thọ nhận lời
 Rộng tạo hành phi pháp bất thiện
 Nếu vì chúng đây tạo lỗi lầm
 Vị lai thống khổ chỉ mình chịu
 Phàm làm điều ác, báo không liền
 Chẳng như đao kiếm gây thương tổn
 Tướng tội lâm chung mới hiện đủ
 Sau vào địa ngục thêm các khổ
 Tín, Thí, Giới, Văn, Tuệ hổ thẹn
 Bảy pháp như thế gọi Thánh tài
 Lời Phật chân thật không gì sánh
 Siêu việt châu báu chốn thế gian
 Đại vương nếu chứa thắng tài này
 Không lâu cũng chứng quả đạo tràng
 Cờ bạc, rượu chè, mê đàn địch
 Lười biếng kiêu mạn và bần ác
 Phi thời, vội vã nhiều loạn động
 Bảy pháp như thế phải xa lìa
 Tri tức là tài sản tối thắng
 Đức Thế Tôn nói lời như thế
 Tri tức dầu nghèo, khá gọi giàu
 Giàu mà đa dục đây gọi nghèo
 Nếu giàu tiền của, tăng thêm khổ
 Như rỗng nhiều dầu thêm sâu nảo
 Phải xem vị ngon như thuốc độc
 Dùng nước trí tuệ rửa cho sạch
 Vì nuôi thân mạng, dầu phải ăn
 Chớ tham mùi vị, thêm kiêu mạn
 Với các dục nhiễm phải nhàm chán

Siêng cầu đạo Niết-bàn vô thượng
 Điều hòa thân này cho an ổn
 Sau đó cần phải tu trai giới
 Một đêm phân ra làm năm thời
 Trong hai thời cần phải ngủ nghỉ
 Đầu, giữa, cuối đêm quán sanh tử
 Phải siêng cầu thoát, chớ luống qua
 Bốn định vô lượng nên tu tập
 Đây gọi mở lối nẻo Phạm Thiên
 Nếu chuyên buộc niệm bốn tâm thiền
 Mạng chung tất sanh cõi trời kia
 Hữu vi đời đời thấy vô thường
 Khổ không hư hoại không bền chắc
 Vô ngã, vô lạc, không thanh tịnh
 Như thế thấy gọi pháp đối trị
 Nếu thường quán sâu pháp môn này
 Vị lai thường ở ngôi tôn quý
 Tu hành năm giới dứt năm tà
 Đây cũng điều Đại vương nên nhớ
 Như bỏ chút muối xuống sông Hằng
 Không thể khiến nước có vị mặn
 Một chút ác nhỏ gặp nhiều thiện
 Tan hoại, diệt mất cũng như thế
 Năm tà nếu tăng, cướp công đức
 Vua phải trừ diệt chớ cho lớn
 Tín nơi năm căn, nguồn các thiện
 Đây nên tu tập cho thêm mạnh
 Sanh nơi tám khổ, thường thiêu đốt
 Phải dùng nước Tuệ rảy cho tắt
 Muốn cầu Thiên lạc và Niết-bàn
 Phải siêng tu tập chánh tri kiến
 Tuy có trí sáng, vào nẻo tà
 Công đức vi diệu, trọn không dư
 Bốn loại điên đảo hại các thiện
 Cho nên quán sát chớ cho sanh
 Là sắc chẳng ta, ta chẳng sắc
 Trong ngã không sắc, sắc không ngã
 Nơi sắc, sanh bốn loại tâm này

Các uẩn còn lại đều như thế
 Hai mươi tâm ấy gọi điên đảo
 Nếu luôn trừ diệt, thật tối thượng
 Pháp chẳng tự khởi, minh sanh trước
 Chẳng Tự Tại làm, đúng thời có
 Điều từ ái nghiệp, vô minh khởi
 Nếu không nhân duyên bèn diệt mất
 Đại vương đã biết những nhân này
 Phải đối đèn tuệ phá tối si
 Thân kiến, Giới thủ và Nghi hoặc
 Ba chướng thường ngăn đạo vô lậu
 Vua nếu hủy hoại khiến diệt tan
 Pháp Thánh giải thoát sẽ hiện tiền
 Ví như người mù hỏi tướng nước
 Trăm ngàn kiếp cũng không thể rõ
 Muốn cầu Niết-bàn cũng như thế
 Phải tự tinh tấn sau mới chứng
 Muốn nhờ quyến thuộc và tri thức
 Lại được điều này, thật khó có
 Cho nên Đại vương phải tinh tấn
 Về sau mới chứng đạt tịch diệt
 Thí, Giới, Đa văn và Thiên định
 Do đấy, dần gần Bốn chân đế
 Nhân chủ, vậy phải tu tuệ sáng
 Hành ba pháp ấy cầu giải thoát
 Nếu thường tu thừa Tối thượng này
 Ất thấu hết thấy thiện còn lại
 Đại vương phải quán thân niệm xứ
 Thế Tôn nói là đạo thanh tịnh
 Nếu không niệm này, thêm ác kiến
 Thế nên cần phải siêng tu tập
 Mạng người ngắn ngủi không dừng lâu
 Như bọt nước nổi lên liền diệt
 Thở ra, thở vào trong giấc ngủ
 Niệm niệm qua đi thường suy diệt
 Không lâu sẽ thấy sự mài mòn
 Da thịt hôi thúi thật đáng ghê
 Xanh, ú, trướng, hoại, máu mủ chảy

Giời trùng cắn rúc đến cạn khô
 Tóc lông, răng móng đều phân tán
 Gió thổi, nắng phơi dần khô kiệt
 Phải biết thân này không bền chắc
 Vô lượng thứ khổ thường chứa nhóm
 Cho nên Hiền Thánh, những người trí
 Phải quán lỗi này, đều xả bỏ
 Tu Di, biển lớn và sông lạch
 Bảy mặt trời chiếu đều khô cạn
 Bền chắc như thế còn hủy diệt
 Hướng gì cái thân mỏng manh này
 Vô thường đã đến không ai cứu
 Không thể cậy nương và tìm cầu
 Cho nên Đại vương thường quán kỹ
 Mau sanh nhàm lìa, cầu thắng pháp
 Thân người khó được, pháp khó nghe
 Như rùa mù gặp bọng cây nổi
 Đã được thân hy hữu như thế
 Cần phải dốc lòng nghe chánh pháp
 Được thân diệu này lại tạo tác
 Ví như bình báu đầy chất độc
 Sanh nơi trung quốc gặp bạn lành
 Chuyên niệm phát tâm, khởi nguyện chánh
 Công đức trồng lâu, đủ các căn
 Vua nay đầy đủ các thiện ấy
 Nếu lại gần gũi người hiểu biết
 Phật nói đây là Phạm hạnh sạch
 Cho nên phải vui thích tùy thuận
 Chư Phật do đấy chứng Niết-bàn
 Đã gặp pháp thanh tịnh vi diệu
 Phải dốc lòng cầu đạo lìa dục
 Sanh tử hiểm nạn khổ không lường
 Dẫn cho cùng kiếp nói không tận
 Ta nay vì vua, lược phân biệt
 Cần phải lắng nghe, suy nghĩ kỹ
 Tam giới chuyển biến không bờ mé
 Cha mẹ, vợ con nhân duyên sâu
 Oán thân, yêu ghét, lẽ vô thường

Như vòng lửa xoay, há cùng tận
 Sanh tử thế giới từ xưa lại
 Sữa mẹ đã uống nhiều hơn biển
 Nếu không gắng sức chứng trí “không”
 Vị lai lại uống không cùng tận
 Trôi nổi năm đường, trải Nhân, Thiên
 Nếu chứa xương cốt, tợ Tu-di
 Ái biệt, buồn thương lệ khóc đầy
 Dẫu là sông biển, không so sánh
 Nếu tính cha mẹ của một người
 Thế gian cây cỏ, số chẳng bằng
 Tuy thọ năm dục, vui cõi trời
 Rốt lại rơi vào khổ nẻo ác
 Chư Thiên mạng sống rất dài lâu
 Diệu lạc cõi này khó nói cùng
 Ca múa, hát xướng thật du dương
 Âm thanh hòa nhã tiếng vang xa
 Dáng mẫu, sắc diệu thật đoan nghiêm
 Kẻ hầu vây quanh cùng vui vẻ
 Trăm món thịnh soạn đều đầy đủ
 Theo ý vui thích tự nhiên đến
 Ao báu, luôn đầy nước thơm trong
 Hoa màu đẹp, vây quanh che phủ
 Muôn chim sắc lạ đậu bên trên
 Véo von cùng hát tiếng bay xa
 Chư Thiên dạo chơi tắm ở trong
 Vui thú vô cùng khôn nói hết
 Phước tận, lâm chung, năm tướng suy
 Lúc ấy buồn khổ hơn vui trước
 Cho nên dù có vui thiên nữ
 Người trí thấy đó sanh nhàm chán
 Dầu ở trên lầu đài châu báu
 Cũng sẽ lui đọa chốn hôi dơ
 Dù dạo vườn Nan đà, Thiên giới
 Rốt lại cũng vào rừng đao kiếm
 Tuy tắm ao Mạn-đà cõi trời
 Sau rồi cũng đọa ngục Sông tro
 Tuy là ở ngôi vua Chuyển Luân

Sau làm tôi tớ bị sai khiến
 Tuy thọ Phạm thiên, vui ly dục
 Sau đọa vô gián, khổ thiêu đốt
 Tuy ở cung trời, rực ánh sáng
 Sau vào bóng tối trong địa ngục
 Là ngục Hắc Thăng, ngục Đẳng Hoạt
 Thiêu, cắt, lột, đâm và Vô gián
 Tám địa ngục này thường thiêu đốt
 Đều báo nghiệp ác của chúng sanh
 Hoặc chịu thống khổ như ép dầu
 Hoặc nghiền thân thể thành tro bụi
 Hoặc xẻ tứ chi thành nhiều mảnh
 Hoặc lại lột da và thiêu đốt
 Hoặc dùng đồng sôi rót vào miệng
 Hoặc dùng sắt ép xé thân hình
 Chó sắt đến tranh giành ăn nuốt
 Chim sắt đậu lên cùng mổ kéo
 Các loại trùng độc đều cắn rúc
 Hoặc đốt cột đồng suốt thân hình
 Lửa lớn hừng hực đều cháy suốt
 Do vì nghiệp tội, không trốn được
 Nước sôi sùng sục vọt lên cao
 Trút ngược tội nhân ném vào trong
 Mạng người suy hoại thật mau chóng
 Ví như khoảnh khắc chư Thiên thờ
 Nếu ai trong mạng sống ngắn này
 Nghe các tên khổ không kinh sợ
 Nên biết tâm đây thật vững chắc
 Giống như Kim cang khó hủy hoại
 Nếu thấy tranh vẽ, nghe tiếng kia
 Hoặc theo kinh sách, tự nghĩ nhớ
 Biết như thế thời đã khó nhẫn
 Hướng lại thân hình tự trải qua
 Địa ngục lớn, Vô gián, vô cữu
 Các khổ trong đây khó cùng tận
 Nếu lại có người trong một ngày
 Dùng ba trăm giáo ném thân hình
 So một niệm khổ ngục A-tỳ

Trăm ngàn vạn phần không bằng một
 Thọ thống khổ này qua một kiếp
 Duyên nghiệp tội hết sau mới khởi
 Khổ nào như thế từ ai sanh?
 Đều do ba nghiệp bất thiện khởi
 Đại vương dù nay không lo này
 Nếu không tu nhân, duyên đọa lạc
 Trong loài súc sanh khổ không lường
 Hoặc bị trói buộc và đánh đập
 Vì không tín, giới và hiểu biết
 Thường ôm tâm ác cùng ăn nuốt
 Hoặc vì ngọc châu, lông, sừng, ngà
 Xương, lông, da thịt, mà bị giết
 Bị người ngự cỡi không tự tại
 Luôn chịu khổ gạch ngói, dao gậy
 Trong đường ngựa quý khổ cũng thế
 Những vật cần muốn không như ý
 Đói khát bức bách, khổ lạnh nóng
 Các khổ thiếu mệt thật vô lượng
 Bụng to như núi, cổ như kim
 Phần tiểu, máu mủ không thể nói
 Trần truồng, tóc che thật xấu ác
 Như cây Đa la bị chặt đốt
 Trong miệng ban đêm lửa lớn cháy
 Các trùng tranh nhau cùng ăn rúc
 Phần tiểu dơ uế, các bất tịnh
 Trăm ngàn vạn kiếp chẳng thể đượ
 Ví như tìm cầu đượ chút ít
 Lại cùng cướp đoạt, liền tan mất
 Trăng thu trong mát sợ lửa nóng
 Ngày xuân ấm áp chuyển khổ lạnh
 Hoặc đến vườn rừng, cây trái hết
 Sông trong đi đến thành khô cạn
 Vì duyên nghiệp tội, thọ dài lâu
 Trải đến một vạn năm ngàn tuổi
 Thọ các khổ độc không còn thiếu
 Đều là quả báo loài ngựa quý
 Bạc Chánh giác nói nhân khổ này

Gọi là nghiệp xan tham, ganh ghét
 Nếu phước Trời hết, thiện có dư
 Do đấy được làm vua cõi người
 Sau nếu biếng nhác, phước báo tận
 Ất đọa ba đường ác, không nghi
 Hoặc sanh Tu-la, khởi cao ngạo
 Sân, ganh, tham hại thêm phiền não
 Chư Thiên dù có hành thiện căn
 Do vì xan, ganh mất lợi lạc
 Cho nên phải biết kết ganh ghét
 Là pháp ác sâu cần xả bỏ
 Đại vương, nay đã nhận biết đủ
 Sanh tử lỗi lầm nhiều nỗi khổ
 Cần phải siêng tu thiện xuất thế
 Như khát nghĩ uống, cứu lửa dầu
 Nếu thêm tinh tấn đoạn các hữu
 Ở trong các thiện thật không trên
 Phải siêng trì giới, tu Thiên trí,
 Điều phục tâm vọng, cầu Niết-bàn
 Niết-bàn vi diệu, tuyệt các tướng
 Không sanh, già, chết và suy não
 Cũng không núi sông cùng nhật nguyệt
 Cho nên cần phải mau chứng biết
 Nếu muốn chứng được Trí vô sư
 Cần phải siêng tu pháp Bảy Giác
 Nếu thường cỡi thuyền phần giác này
 Biển lớn sanh tử dễ vượt qua
 Mười bốn pháp mà Phật không nói
 Chỉ sanh tín tâm chớ có nghi
 Chỉ phải chánh tâm siêng tinh tấn
 Quyết định tu tập các pháp thiện
 Vô minh duyên Hành, Thức, Danh sắc
 Lục nhập, Xúc, Thọ, Ái, Thủ, Hữu
 Hữu thì duyên sanh, sanh duyên Tử
 Nếu hết sanh tử, nhân duyên diệt
 Như thế chánh quán mười hai duyên
 Người này tất thấy sư tử Thánh
 Nếu muốn lần lượt thấy Bốn Đế

Phải siêng tu tập Bát Chánh Đạo
 Dù ở chốn tôn quý năm dục,
 Cũng được Thánh đạo, đoạn các kiết
 Quả này không thể cầu kẻ khác
 Tự tâm phải ngộ mới chứng được
 Ta nói các khổ và Niết-bàn
 Vì muốn thấm nhuần, lợi ích vua
 Không nên sanh khởi tâm sợ hãi
 Chỉ cần tụng tập làm các thiện
 Tâm là căn bản của các pháp
 Nếu trước điều phục, làm việc này
 Ta nói pháp yếu, lược phân biệt
 Vua chớ nên sanh tâm là đủ
 Nếu có đại trí khai triển rộng
 Cũng phải chí tâm siêng nghe thọ
 Vua nay gọi là đại pháp khí
 Nếu rộng nghe pháp ắt lợi lớn
 Nếu thấy người tu ba nghiệp thiện
 Phải sanh tâm tùy hỷ trợ giúp
 Việc thiện mình làm cùng tùy hỷ
 Công đức như thế thấm hồi hương
 Vua phải kính học các Hiền thánh
 Như Quan Âm cứu độ chúng sanh
 Vị lai nhất định thành Chánh Giác
 Ở nước không sanh, già, ba độc
 Đại vương nếu tu các thiện trên
 Danh xưng ắt được lưu hành khắp
 Về sau dùng đấng giáo hóa người
 Khiến cho hết thảy thành Chánh Giác
 Sông phiền não chảy cuốn chúng sanh
 Khổ như lửa đốt, sợ hãi sâu
 Muốn diệt các trần lao như thế
 Phải tu Đế chơn thật giải thoát
 Lìa các pháp giả danh thế gian
 Liên được cõi bất động thanh tịnh
 Nếu có phụ nhân ôm lòng hại
 Vợ như thế nên phải xa lìa
 Nếu kẻ trình hòa, yêu kính chồng

*Hạ mình siêng năng như người ở
Luôn nghĩ là chị, mẹ, bạn thân
Đấy nên tôn kính như thần nhà
Pháp ta nói chính là như thế
Vua phải đêm ngày siêng tu tập.*

* * *